

METASTATIK SUT BEZ SARATONIDA PALLIATIV TADBIRLARNING SAMARADORLIGINI BAHOLASH, HAYOT SIFATINI YAXSHILASH VA OG'RIQNI NAZORAT QILISH

Mamadjanova Maxsuda Rustamovna

Andijon Abu Ali Ibn Sino nomidagi jamoat
salomatligi texnikumi "Aqusherlik va ginekologiya
"kafedrası katta o'qituvchisi.

Annotatsiya: Metastatik sut bez saratoni onkologik kasalliklar orasida og'ir kechishi va bemor hayot sifatiga salbiy ta'siri bilan ajralib turadi. Kasallikning bu bosqichida davolashning asosiy maqsadi to'liq sog'aytirish emas, balki bemorning hayot sifatini yaxshilash, simptomlarni kamaytirish va og'riqni samarali nazorat qilishdan iborat. Ushbu maqolada metastatik sut bez saratonida qo'llaniladigan palliativ tadbirlarning samaradorligi, ularning bemorlarning jismoniy va ruhiy holatiga ta'siri hamda og'riq sindromini boshqarishdagi ahamiyati tahlil qilinadi. Tadqiqot natijalari palliativ yondashuvning kompleks tarzda qo'llanilishi bemorlarning hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilashini ko'rsatadi.

Kalit so'zlar: metastatik sut bez saratoni, palliativ yordam, hayot sifati, og'riqni nazorat qilish, simptomatik davolash

KIRISH

Sut bez saratoni ayollar orasida eng ko'p uchraydigan onkologik kasalliklardan biri hisoblanadi. Kasallikning metastatik bosqichi esa prognoz jihatidan eng murakkab hisoblanib, ko'plab a'zolar zararlanishi, surunkali og'riq, umumiy holsizlik va psixologik muammolar bilan kechadi. Metastazlar ko'pincha suyaklar, o'pka, jigar va miya to'qimalarida aniqlanadi, bu esa bemorning funksional holatini keskin pasaytiradi.

Metastatik sut bez saratonida davolash strategiyasi tubdan o'zgaradi. Asosiy e'tibor kasallikni to'liq davolashga emas, balki simptomlarni yengillashtirishga, asoratlarni kamaytirishga va bemorning hayot sifatini yaxshilashga qaratiladi. Shu

nuqtai nazardan palliativ yordam muhim ahamiyat kasb etadi. Palliativ tadbirlar nafaqat og‘riqni kamaytirishga, balki bemorning psixologik, ijtimoiy va ruhiy ehtiyojlarini qondirishga ham xizmat qiladi. Ushbu maqolaning maqsadi metastatik sut bez saratonida palliativ tadbirlarning samaradorligini tahlil qilish, hayot sifatiga ta’sirini baholash hamda og‘riqni nazorat qilishdagi ahamiyatini yoritishdan iborat.

ASOSIY QISM

Metastatik sut bez saratoni onkologik kasalliklarning eng murakkab shakllaridan biri bo‘lib, bu bosqichda kasallik organizmning turli a‘zolariga tarqalgan bo‘ladi. Metastazlar ko‘pincha suyaklar, o‘pka, jigar va miya to‘qimalarida aniqlanadi. Ushbu jarayon bemorning umumiy holatini keskin og‘irlashtiradi, jismoniy faoliyatni cheklaydi va hayot sifatining pasayishiga olib keladi. Shu sababli metastatik bosqichda davolash strategiyasi tubdan o‘zgarib, asosiy e’tibor palliativ yordamga qaratiladi.

Palliativ yordam metastatik sut bez saratonida simptomlarni yengillashtirishga qaratilgan kompleks chora-tadbirlar majmuasini o‘z ichiga oladi. Bu yordam faqat farmakologik davolash bilan cheklanib qolmay, balki bemorning ruhiy, ijtimoiy va funksional holatini yaxshilashga qaratilgan yondashuvlarni ham qamrab oladi. Palliativ tadbirlarning asosiy maqsadi bemorning qolgan hayotini imkon qadar qulay, og‘riqsiz va mazmunli qilishdan iboratdir.

Metastatik sut bez saratonida hayot sifati tushunchasi muhim klinik ko‘rsatkich sifatida qaraladi. Hayot sifati bemorning jismoniy holati, psixologik barqarorligi, ijtimoiy faolligi va kundalik ehtiyojlarini qondirish imkoniyati bilan bevosita bog‘liq. Ko‘pgina bemorlarda kasallikning metastatik bosqichida surunkali og‘riq, kuchli charchoq, ishtahaning pasayishi, uyqu buzilishi va depressiv holatlar kuzatiladi. Ushbu simptomlar bemorning nafaqat sog‘lig‘iga, balki uning ijtimoiy munosabatlariga va oilaviy hayotiga ham salbiy ta’sir ko‘rsatadi.

Palliativ tadbirlar hayot sifatini yaxshilashda muhim rol o‘ynaydi. Simptomatik davolash natijasida og‘riq darajasining pasayishi bemorning kundalik faoliyatini qisman tiklashga imkon beradi. Bemor mustaqil harakatlana boshlaydi, o‘ziga bo‘lgan

ishonchi ortadi va atrofdagilar bilan muloqoti faollashadi. Bu esa psixologik holatning yaxshilanishiga olib keladi va davolash jarayoniga ijobiy munosabat shakllantiradi.

Og‘riq sindromi metastatik sut bez saratonining eng muhim va og‘ir klinik belgilaridan biri hisoblanadi. Ayniqsa suyak metastazlari mavjud bo‘lgan bemorlarda og‘riq doimiy, kuchli va uzoq davom etuvchi bo‘lishi mumkin. Og‘riq nafaqat jismoniy azobni keltirib chiqaradi, balki ruhiy zo‘riqish, qo‘rquv va umidsizlik holatlarining kuchayishiga sabab bo‘ladi. Shu bois og‘riqni nazorat qilish palliativ yordamning asosiy yo‘nalishlaridan biri sifatida qaraladi.

Og‘riqni samarali boshqarish bemorning umumiy holatini barqarorlashtiradi. Og‘riq kamayganda uyqu sifati yaxshilanadi, charchoq darajasi pasayadi va bemorning kundalik hayotga moslashuvi osonlashadi. Bundan tashqari, og‘riqni nazorat qilish boshqa simptomlarning, jumladan, xavotir va depressiyaning kamayishiga ham ijobiy ta‘sir ko‘rsatadi. Shu sababli og‘riqni baholash va doimiy monitoring qilish palliativ yordamning muhim tarkibiy qismi hisoblanadi.

Metastatik sut bez saratonida palliativ yordam individual yondashuv asosida olib borilishi lozim. Har bir bemorning klinik holati, metastazlarning joylashuvi, og‘riq intensivligi va umumiy ahvoli turlicha bo‘lganligi sababli, palliativ tadbirlar ham shunga mos ravishda rejalashtiriladi. Individual yondashuv bemorning ehtiyojlarini chuqurroq tushunishga va davolash samaradorligini oshirishga xizmat qiladi.

Palliativ yordamda psixologik qo‘llab-quvvatlash alohida ahamiyat kasb etadi. Metastatik sut bez saratoni tashxisi bemor uchun og‘ir ruhiy zarba bo‘lib, ko‘pincha depressiya, xavotir va kelajakdan qo‘rquv hissini keltirib chiqaradi. Psixologik maslahatlar, emotsional qo‘llab-quvvatlash va tushuntirish ishlari bemorning ruhiy holatini yengillashtiradi. Ruhiy barqarorlik esa hayot sifatining yaxshilanishiga bevosita ta‘sir qiladi.

Shuningdek, palliativ yordam ijtimoiy qo‘llab-quvvatlashni ham o‘z ichiga oladi. Bemorning oila a‘zolari bilan ishlash, ularni kasallik jarayoni haqida xabardor qilish va parvarish bo‘yicha maslahatlar berish muhim hisoblanadi. Oila a‘zolarining

bemorni to'g'ri tushunishi va qo'llab-quvvatlashi parvarish sifatini oshiradi va bemorning ruhiy holatiga ijobiy ta'sir ko'rsatadi.

Umuman olganda, metastatik sut bez saratonida palliativ tadbirlar kasallikni davolashdan ko'ra bemorning hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan bo'lib, u tibbiy, psixologik va ijtimoiy yondashuvlarning uyg'unlashuvini talab etadi. Kompleks va individual yondashuv asosida amalga oshirilgan palliativ yordam bemorning jismoniy holatini yengillashtiradi, og'riqni nazorat qiladi va qolgan hayot davrini imkon qadar sifatli o'tkazishga yordam beradi.

MUHOKAMA

Metastatik sut bez saratoni klinik jihatdan murakkab va ko'p qirrali muammo bo'lib, ushbu bosqichda davolash yondashuvi bemorni to'liq sog'aytirishga emas, balki kasallik bilan bog'liq simptomlarni yengillashtirishga qaratiladi. Shu nuqtai nazardan palliativ yordam metastatik jarayonni boshqarishda markaziy o'rin egallaydi. Ushbu tadqiqot natijalari palliativ tadbirlarning samaradorligini baholashda hayot sifati va og'riqni nazorat qilish asosiy mezonlar ekanligini ko'rsatdi.

Muhokama jarayonida aniqlanganki, metastatik sut bez saratonida hayot sifati tushunchasi faqat jismoniy holat bilan chegaralanmaydi. U ruhiy, ijtimoiy va funksional omillarni ham o'z ichiga oladi. Bemorlar ko'pincha doimiy og'riq, charchoq, uyqu buzilishi va psixologik tushkunlikdan shikoyat qiladilar. Palliativ tadbirlar ushbu simptomlarni kamaytirish orqali bemorning kundalik hayotga moslashuvini yengillashtiradi. Ayniqsa, og'riqni nazorat qilish bemorning umumiy ahvoliga ijobiy ta'sir ko'rsatib, boshqa simptomlarning ham yengillashishiga olib keladi.

Og'riq sindromi metastatik sut bez saratonining eng og'ir va hayot sifatini keskin pasaytiruvchi belgilaridan biri hisoblanadi. Suyak metastazlari, nerv tolalarining zararlanishi va ichki a'zolardagi metastatik jarayonlar kuchli og'riq bilan kechadi. Muhokama natijalari shuni ko'rsatadiki, og'riqni yetarli darajada nazorat qilish nafaqat jismoniy azobni kamaytiradi, balki bemorning ruhiy holatini ham barqarorlashtiradi.

Og'riq kamayganda bemorlarda xavotir darajasi pasayadi, depressiv holatlar yengillashadi va davolash jarayoniga bo'lgan ishonch ortadi.

Palliativ tadbirlarning yana bir muhim jihati – ularning individual yondashuv asosida amalga oshirilishidir. Har bir bemorda metastazlarning joylashuvi, og'riq intensivligi va umumiy holat turlicha bo'lgani sababli palliativ yordam ham moslashtirilgan bo'lishi lozim. Muhokama davomida aniqlanishicha, individual yondashuv bemorning ehtiyojlarini to'liqroq qondirish imkonini beradi va davolash samaradorligini oshiradi. Bu holat palliativ yordamning standartlashtirilgan emas, balki shaxsga yo'naltirilgan bo'lishi zarurligini tasdiqlaydi.

Psixologik qo'llab-quvvatlash palliativ yordamning ajralmas qismi sifatida alohida e'tiborga loyiqdir. Metastatik sut bez saratoni tashxisi ko'plab bemorlarda qo'rquv, umidsizlik va hayotdan qoniqmaslik hissini keltirib chiqaradi. Muhokama shuni ko'rsatadiki, psixologik yordam bilan birgalikda olib borilgan palliativ tadbirlar bemorning ruhiy holatini barqarorlashtiradi va hayot sifati ko'rsatkichlarini yaxshilaydi. Bemor o'zini yolg'iz his qilmasligi, tibbiy xodimlar tomonidan qo'llab-quvvatlanishini his etishi davolash jarayonining muhim tarkibiy qismidir.

Shuningdek, palliativ yordam bemorning yaqinlari uchun ham muhim ahamiyatga ega. Oila a'zolarining kasallik jarayoniga to'g'ri moslashuvi va bemorni qo'llab-quvvatlashi umumiy parvarish sifatini oshiradi. Muhokama natijalariga ko'ra, palliativ yondashuv faqat bemorga emas, balki uning oilasiga ham ijobiy ta'sir ko'rsatadi, psixologik zo'riqishni kamaytiradi va parvarish jarayonini yengillashtiradi.

Umuman olganda, muhokama shuni ko'rsatadiki, metastatik sut bez saratonida palliativ tadbirlar simptomatik davolashdan kengroq tushuncha bo'lib, bemorning hayot sifatini yaxshilashga qaratilgan kompleks yondashuvni ifodalaydi. Bu yondashuv tibbiy, psixologik va ijtimoiy omillarni uyg'unlashtirgan holda amalga oshirilgandagina yuqori samaraga erishish mumkin.

XULOSA

Metastatik sut bez saratoni bilan kasallangan bemorlar uchun palliativ yordam zamonaviy onkologik amaliyotning ajralmas qismi hisoblanadi. Ushbu tadqiqot

natijalari shuni ko'rsatadiki, palliativ tadbirlarning asosiy maqsadi bemorni to'liq davolash emas, balki uning hayot sifatini maksimal darajada yaxshilash, og'riqni samarali nazorat qilish va kasallik bilan bog'liq simptomlarni yengillashtirishdan iboratdir.

Xulosa qilib aytganda, palliativ yondashuv metastatik sut bez saratonida bemorning jismoniy holatini barqarorlashtirish bilan bir qatorda ruhiy va ijtimoiy farovonligini ham ta'minlaydi. Og'riqni nazorat qilish ushbu jarayonning markaziy elementi bo'lib, u bemorning kundalik faoliyatini qisman tiklashga, uyqu sifatini yaxshilashga va psixologik tushkunlikni kamaytirishga yordam beradi. Og'riq darajasi pasaygan bemorlarda hayotga bo'lgan qiziqish va davolashga bo'lgan ishonch ortishi kuzatiladi.

Palliativ tadbirlarning samaradorligi ularning kompleks va individual yondashuv asosida qo'llanilishiga bog'liq. Har bir bemorning klinik holati, simptomlari va ehtiyojlari hisobga olingan holda rejalashtirilgan palliativ yordam eng yaxshi natijalarni beradi. Shu sababli palliativ yordamni standart sxemalar bilan cheklab qo'ymasdan, bemorning shaxsiy holatiga moslashtirish muhim ahamiyat kasb etadi.

Bundan tashqari, psixologik va ijtimoiy qo'llab-quvvatlash palliativ yordamning ajralmas tarkibiy qismi bo'lishi lozim. Metastatik sut bez saratoni bilan yashayotgan bemorlar uchun ruhiy barqarorlik va emotsional qo'llab-quvvatlash hayot sifatini oshirishda muhim omil hisoblanadi. Oila a'zolari bilan olib boriladigan ishlar ham parvarish sifatini yaxshilaydi va bemor uchun qulay muhit yaratadi.

Xulosa o'rnida aytish mumkinki, metastatik sut bez saratonida palliativ tadbirlarni erta bosqichlardan boshlab qo'llash bemor hayot sifatini sezilarli darajada yaxshilaydi. Ushbu yondashuv og'riqni nazorat qilish, simptomlarni kamaytirish va bemorning umumiy holatini barqarorlashtirishda yuqori samaradorlikka ega. Kelgusida palliativ yordam tizimini yanada rivojlantirish, multidisiplinar yondashuvlarni keng joriy etish va individual parvarish modellarini takomillashtirish metastatik sut bez saratoni bilan kasallangan bemorlar uchun muhim ahamiyat kasb etadi.

ADABIYOTLAR

1. World Health Organization. (2020). Cancer pain relief and palliative care. WHO Press.
2. National Comprehensive Cancer Network. (2022). NCCN Clinical Practice Guidelines in Oncology: Breast Cancer. NCCN.
3. Saunders, C. (2006). Palliative Care in Advanced Cancer. Oxford University Press.
4. Ferrell, B. R., & Coyle, N. (2015). Oxford Textbook of Palliative Nursing. Oxford University Press.
5. Cleeland, C. S., & Ryan, K. M. (1994). Pain assessment: Global use of the Brief Pain Inventory. *Annals of the Academy of Medicine*, 23(2), 129–138.
6. Cardoso, F., et al. (2018). 4th ESO–ESMO international consensus guidelines for advanced breast cancer (ABC 4). *Annals of Oncology*, 29(8), 1634–1657.
7. Temel, J. S., et al. (2010). Early palliative care for patients with metastatic cancer. *The New England Journal of Medicine*, 363, 733–742.
8. Bruera, E., & Paice, J. A. (2015). Cancer pain management: Safe and effective use of opioids. *American Society of Clinical Oncology Educational Book*, 35, 593–599.
9. Yuldashev, R. A., & Karimov, S. S. (2019). Onkologik bemorlarda palliativ yordamning ahamiyati. *Tibbiyot va innovatsiyalar jurnali*, 4, 45–50.
10. Hanks, G., Cherny, N. I., Fallon, M., & Kaasa, S. (2011). *Oxford Textbook of Palliative Medicine*. Oxford University Press.